

80th Anniversary
SILPAKORN UNIVERSITY
Creative Art and Science for All

คณะวิทยาการจัดการ
Faculty of Management Science

Proceedings

การประชุมวิชาการระดับชาติ
ครั้งที่ 11 ประจำปี 2566

*“ Driving Sustainable Development Goals:
Directions, Opportunities, and Challenges of Thai Entrepreneurs ”*

วันที่ 9 มิถุนายน 2566

ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน จังหวัดเพชรบุรี

Facebook : mssilpakorn

www.ms.su.ac.th

sumsilpakorn

sums.silpakorn

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 00089/2566

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 ประจำปี 2566

ตามที่คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 ประจำปี 2566 ในวันศุกร์ที่ 9 มิถุนายน 2566 เพื่อเป็นเวทีการนำเสนองานวิชาการ วิจัย และผลงานสร้างสรรค์ ในระดับชาติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามความมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2559 จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ เพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการ ดังผู้รายนามต่อไปนี้

1. รองคณบดีฝ่ายวิจัย	ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร	กรรมการ
3. ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	กรรมการ
4. ศาสตราจารย์ ดร.นันทินิตย์ วานิชชีวะ	กรรมการ
5. ศาสตราจารย์ ดร.บุษบา กนกศิลปกรรม	กรรมการ
6. ศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ศรีอมรศักดิ์	กรรมการ
7. รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ รักชาติเจริญ	กรรมการ
8. รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ	กรรมการ
9. รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์	กรรมการ
10. รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุวดี สมบูรณ์ทวี	กรรมการ
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	กรรมการ
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิษฐ์ รัตนพงศ์ภิญโญ	กรรมการ
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก	กรรมการ
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์	กรรมการ
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่มูล	กรรมการ
16. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	กรรมการ
17. รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	กรรมการ
18. รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล อันแจ่ม	กรรมการ
19. รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์	กรรมการ
20. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกิจ สุทธิเรืองวงศ์	กรรมการ
21. รองศาสตราจารย์ ดร.สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์	กรรมการ

22.	รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุรณ์ ศิริสรรัทธิญ	กรรมการ
23.	รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์	กรรมการ
24.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยโทหญิง ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล	กรรมการ
25.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา พรรณราย	กรรมการ
26.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต	กรรมการ
27.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศราพร พรหมนิมิตกุล	กรรมการ
28.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกสินทร์ เตชะนิยม	กรรมการ
29.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกตุ	กรรมการ
30.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตศักดิ์ พุฒจร	กรรมการ
31.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	กรรมการ
32.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชื่น อัครกะฉนิชชา	กรรมการ
33.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร วิศวะกุล	กรรมการ
34.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐธนา ลีพหรัตนรักษ์	กรรมการ
35.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล บุญแก้วสุข	กรรมการ
36.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจร	กรรมการ
37.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภุต สังข์เฉย	กรรมการ
38.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธาดาธิเบศร์ ภูทอง	กรรมการ
39.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ บุญเพียรผล	กรรมการ
40.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภานนท์ ทอมสุด	กรรมการ
41.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิกร ม่วงศรีเขียว	กรรมการ
42.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป ฉัตรสุภางค์	กรรมการ
43.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพล เปรมทองสุข	กรรมการ
44.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา มีสุข	กรรมการ
45.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา นาคปฐม	กรรมการ
46.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัสนิพนธ์ สมบัติ	กรรมการ
47.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัสนิพนธ์ สิมะขจรบุญ	กรรมการ
48.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิมล มะณีวงศ์	กรรมการ
49.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพล เจตโรจนานนท์	กรรมการ
50.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง	กรรมการ
51.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญรติ จันทร์ภักดิ์	กรรมการ
52.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีนรัตน์ สุขเกษม	กรรมการ
53.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีศรีสง่า	กรรมการ
54.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษธาวิมล พลโยธี	กรรมการ
55.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระชานนท์ ทวีผล	กรรมการ
56.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระบิล พันภัย	กรรมการ
57.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี อั้งโพธิ์	กรรมการ
58.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพล พิณิจ	กรรมการ
59.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรระ จตุพร	กรรมการ

60.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษภูาลักษณ์	กรรมการ
61.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิระ ศรีโยธิน	กรรมการ
62.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	กรรมการ
63.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล	กรรมการ
64.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์	กรรมการ
65.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี	กรรมการ
66.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ดีเลิศ	กรรมการ
67.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ	กรรมการ
68.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์	กรรมการ
69.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรมงคล นิมจิตต์	กรรมการ
70.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ พวงยามณี	กรรมการ
71.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวตา	กรรมการ
72.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล	กรรมการ
73.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพงศ์ พิระเชื้อ	กรรมการ
74.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี ยศบุตร	กรรมการ
75.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชวีภุริชญ์ น้อมเนียน	กรรมการ
76.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสราภรณ์ ทนุผล	กรรมการ
77.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จอมภักดิ์ คลังระหัด	กรรมการ
78.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร	กรรมการ
79.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงสุดา ภู่ว่าง	กรรมการ
80.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสาวคนธ์ หนูขาว	กรรมการ
81.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อริสสา สะอาดนัก	กรรมการ
82.	อาจารย์ ดร.กฤษฎา พรประภา	กรรมการ
83.	อาจารย์ ดร.คมกริช นันทะโรจพงศ์	กรรมการ
84.	อาจารย์ ดร.จันทร์พร ช่วงโชติ	กรรมการ
85.	อาจารย์ ดร.ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง	กรรมการ
86.	อาจารย์ ดร.ชัชมนุพงศ์ ศิริโชตินิศากร	กรรมการ
87.	อาจารย์ ดร.ฐิติกรณ์ ยาวิไชย จารีกศิลป์	กรรมการ
88.	อาจารย์ ดร.ทิพวรรณ กำศิริมงคล	กรรมการ
89.	อาจารย์ ดร.ธีรน์วัช สุขวิลัยหิรัญ	กรรมการ
90.	อาจารย์ ดร.นพดล ไทวิชัยกุล	กรรมการ
91.	อาจารย์ ดร.บุษริน วงศ์วิวัฒนา	กรรมการ
92.	อาจารย์ ดร.ประไพพิมพ์ สุธีสินนันท	กรรมการ
93.	อาจารย์ ดร.ปริญญา ทรุ่นโพธิ์	กรรมการ
94.	อาจารย์ ดร.ปิยะกาญจน์ สุพรรณชนะบุรี	กรรมการ
95.	อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	กรรมการ
96.	อาจารย์ ดร.ภวินธ์ธนา เจริญบุญ	กรรมการ
97.	อาจารย์ ดร.ภูธิป มีถาวรกุล	กรรมการ

98.	อาจารย์ ดร.รักชนก โสภาศิษ	กรรมการ
99.	อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ จันทร์ธนะกุล	กรรมการ
100.	อาจารย์ ดร.วงศ์ศักดิ์ดา วีระไพบุลย์	กรรมการ
101.	อาจารย์ ดร.วัชรระ เวชประสิทธิ์	กรรมการ
102.	อาจารย์ ดร.ศรายุทธ แสนมี	กรรมการ
103.	อาจารย์ ดร.สัจจวัฒน์ จารีกศิลป์	กรรมการ
104.	อาจารย์ ดร.สุรภัทร์ พิไชยแพทย์	กรรมการ
105.	อาจารย์ ดร.มรกต กำแพงเพชร	กรรมการ
106.	เภสัชกร ดร.ยุทธภูมิ มีประดิษฐ์	กรรมการ
107.	ดร.จิรภิญญา สันนิปางกูร	กรรมการ
108.	นางสาวสุนิสา วงศ์ประทุม	เลขานุการ
109.	นายเอกพันธ์ หวานใจ	ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2566

Wint.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุทธะนันท์)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

สารบัญ

	หน้า
การพัฒนาระบบฐานข้อมูลบุคลากรจำแนกตามความเชี่ยวชาญเฉพาะ กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <i>ลัททิพจน์ บุญเสริมสุข และ สรวุฒิ สุขเกล่อ</i>	837
ผลของการพัฒนาระบบการจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ หอผู้ป่วยทารกแรกเกิด โรงพยาบาลนครปฐม <i>บุญณภา วรุดมกำลัสนา</i>	850
แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล <i>จิรัฐพร เกียรติเลิศธรรม</i>	862
ปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล <i>อรอารีย์ อุชม และ กรรช อาคมศิลป์</i>	873
ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการป้องกัน ต้นทุนการประเมิน ต้นทุนความบกพร่องและ ผลการดำเนินงานในธุรกิจโรงแรมที่พัก <i>ชนิษฐา สนหลี่ และ อิศราภรณ์ ทุนผล</i>	883
รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ <i>พิมพ์เดือน สุวรรณ และ มนัสลินี บุญมีศรีสง่า</i>	897
แนวทางการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านไปสู่ความยั่งยืนในบริบทของสังคมเมือง กรณีศึกษา หมู่บ้านดงยาง หมู่ที่ 12 ตำบลสวนกล้วย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี <i>พุทธินันต์ ภาคเจริญ และ ปริญญา หรุ่นโพธิ์</i>	920
การพัฒนากลุ่มเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชนประมงพื้นบ้านจังหวัดเพชรบุรี <i>ภณัฐ ทรัพย์นาวัน และ อนุรักษ์ สิงห์ชัย</i>	933

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

CREATIVE TOURISM FOR ELDERLY TOURISTS IN THE OLD TOWN AREA ALONG
THE PHETCHABURI RIVER, PHETCHABURI PROVINCE

พิมพ์เดือน สุวรรณ¹ และ มนต์สินี บุญมีศรีสง่า²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ และนำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 30 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ทรัพยากรบุคคล ในพื้นที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา จำนวน 8 คน กลุ่มที่ 2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ได้แก่ ผู้นำชุมชนร้านค้า ที่พัก บริษัทนำเที่ยว และ คนในชุมชน จำนวน 10 คน และ กลุ่มที่ 3 ผู้ที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และ เคยมาเที่ยวที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี มีความเหมาะสมที่จะรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ แต่ยังมีข้อจำกัด คือ ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทางลาดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้วีลแชร์ เก้าอี้ที่นั่งพัก ป้ายบอกทาง ร้านอาหาร การเข้าถึง เช่น การเดินทาง ความพร้อมของเส้นทาง การให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว และ ระบบสาธารณสุข เช่น จำนวนห้องน้ำที่มีให้บริการ ห้องน้ำแบบชักโครก รวบรวมในห้องน้ำ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรียังเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุโดยจากการสัมภาษณ์พบว่าสามารถเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวได้ 3 เส้นทาง คือ การท่องเที่ยวแบบครึ่งวัน แบบเต็มวัน และ แบบค้างคืน อีกทั้งผู้ศึกษาวิจัยได้ขยายความหมายของคำว่า CREATIVE เพื่อเป็น Model สำหรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการในด้านต่างๆของกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, นักท่องเที่ยวสูงอายุ, ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรมและอีเวนต์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

MASTER'S STUDENT OF THE DEPARTMENT OF TOURISM HOTEL AND EVENT MANAGEMENT, FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES OF SILPAKORN UNIVERSITY

² ผศ.ดร.ประจำสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และอีเวนต์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Asst. Prof. Dr. OF THE DEPARTMENT OF TOURISM HOTEL EVENT MANAGEMENT, FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES OF SILPAKORN UNIVERSITY

Abstract

The purpose of this research was to study a creative tourism model in the old town along the Phetchaburi River. to accommodate elderly tourists and presents a creative tourism route in the old town community along the Phetchaburi River. Phetchaburi for elderly tourists It is a qualitative research. By in-depth interview, 30 key informants used purposive sampling, divided into 3 groups. is Group 1 Human Resources In the area of the old town along the Phetchaburi River, including government agencies and academics from educational institutions, 8 people Group 2, stakeholders in tourism in the old town along the Phetchaburi River, including community leaders, shops, accommodations, travel agencies and 10 people in the community and Group 3, those who play an important role in driving tourism, are elderly Thai tourists aged 60 years and over and have visited the old town community along the Petchaburi River, 12 people. Most of the 3 groups of key informants saw that the old town community along the Phetchaburi River It is suitable to support the tourism of elderly tourists. But there are still limitations, namely, lack of facilities such as ramps for tourists using wheelchairs. Rest chairs, signboards, restaurants, accessibility, e.g. transportation, route availability Providing tourist information and public health systems such as the number of available bathrooms Toilet handrails in toilets, etc. However, the old town along the Phetchaburi River is still a creative tourism route suitable for elderly tourists. According to interviews, it was found that 3 tourism routes can be offered: half-day, full-day and overnight tours. In addition, the researcher has expanded the meaning of the word CREATIVE to be a model for tourism of elderly tourists and as a guideline for improving services in various aspects of community tourism activities for further sustainability.

Keywords: Creative Tourism, Elderly Tourists, The Old Town Area Along the Phetchaburi River

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ จากแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ.2564-พ.ศ. 2565) โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) ขออนุมัติแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ เนื่องจากสถานการณ์การท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้การท่องเที่ยวไทยยังคงบทบาทการเป็นสาขาหลักในการรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2564) ทั้งนี้องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) และ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) การท่องเที่ยวมีบทบาทอย่างมากในชุมชนท้องถิ่น เมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายเศรษฐกิจเข้าไปใกล้วิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น ส่งผลให้ท้องถิ่นหลายแห่งต้องเตรียมการตั้งรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยว (ทีเอทีริวิว, 2564) นอกจากนี้ มี

การแสวงหาแนวคิดใหม่เพื่อเข้ามาช่วยพัฒนาในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ และมีความหลากหลายมากขึ้น การท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่จึงเกิดขึ้น

รูปแบบการท่องเที่ยวก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นความสนุกสนานในที่ห่างไกลมากกว่าในที่ใกล้ โดยเป็นการเดินทางออกต่างประเทศมากกว่าเที่ยวในประเทศ ชอบการท่องเที่ยวที่เป็นหมู่คณะ และเดินทางไปยังที่มีคนพลุกพล่าน (จีเอสซีเอ็ม, 2563) ภายหลังเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 การกำหนดการเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อภายในประเทศไม่ให้ลุกลาม ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยหยุดชะงักลง รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป นักท่องเที่ยวไม่นิยมเดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่มใหญ่ เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว หรือเที่ยวกับครอบครัวแบบเข้าไปเย็นกลับในสถานที่ที่ไม่ไกลมากนัก ส่งผลให้กลุ่มผู้ค้า และผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก แต่จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟูด้านสิ่งแวดล้อม ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมไปถึงแหล่งวัฒนธรรม ก่อให้เกิดแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวใหม่ในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น เพื่อปรับให้สอดคล้องกับรูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวแบบ 1) ความคุ้มค่าและความยืดหยุ่น คือ ชื้อก่อน จ่ายทีหลังเมื่อได้ไปเที่ยวจริง 2) มองหาประสบการณ์แบบใหม่ หลีกหนีความจำเจและกิจวัตรเดิม ๆ การหลีกหนีและเปลี่ยนบรรยากาศจากกิจวัตรเดิม ในช่วงโควิด-19 อาทิ กิจกรรมตกหมึกที่คาเฟ่ในพื้ชยา กิจกรรมดำน้ำลึกที่เกาะเต่า เป็นต้น 3) จัดทริปแบบส่วนตัวที่ต้องมาพร้อมกับการเดินทางแบบส่วนตัว หลีกเลี้ยงสถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่แออัด และ 4) คอนเทนต์ต้องปัง และ ต้องมีช่องทางติดต่อที่รวดเร็วทันใจ เป็นต้น (มดิซน, 2563) เกิดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่เกิดขึ้น รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานความเป็นวิถีชีวิต ชนบทธรรมนิยม ประเพณี ของท้องถิ่นก่อให้เกิดความผูกพัน สร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเป็นการเปิดโอกาสให้กับนักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้มีประสบการณ์ตรง ร่วมกับเจ้าของพื้นที่ผ่านการลงมือปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความชื่นชม และเข้าใจในจิตวิญญาณของพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันได้พัฒนาศักยภาพของตัวเองไปพร้อมกัน เพื่อความสุขที่แท้จริงของชุมชนบนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกที่สามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ได้เรียนรู้ และได้ลงมือทำกิจกรรม ในชุมชนด้วยตัวเอง การได้เข้าไปมีส่วนร่วม หรือ ได้เป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรม สามารถแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของพื้นที่ที่ตนไปเยือน เป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากร และ วัฒนธรรมประจำพื้นที่ถิ่น เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน สามารถนำไปพัฒนาการบริหารจัดการที่เกิดประสิทธิภาพ และ ยั่งยืน (บารมีกรุป, 2563) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทยมีมากมายหลายพื้นที่ หลายจังหวัด และ ที่สำคัญแห่งหนึ่งคือจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรี ได้รับรางวัล “สุดยอดเส้นทางท่องเที่ยวของประเทศ” ได้รับคัดเลือกเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร ของ ยูเนสโก และ ได้รับรางวัล 'ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์' จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมีเป้าหมายจะสร้างอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริมให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน และ พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวผ่านการเล่าเรื่อง สามารถอธิบายถึงวิถีชีวิต อาหาร ร้านอาหาร วิธีการกินที่มีอยู่ในชุมชนเป็น เรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และ การใช้ชีวิต เช่น วัดกำแพงแลงหรือวัดเทพปราสาทศิลาแลงเป็นศิลปะขอม พิธีไล่ชิงช้าวัดเพชรพลี รวมถึงการเป็นแหล่งพำนักขจรกรรมที่สำคัญ ซึ่งพบหลักฐานในแม่น้ำเพชรบุรี เช่น

ค้นคว้าจากเมืองจีนในยุคราชวงศ์ถัง เป็นต้น (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2563b) ชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี เป็นชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม ประกอบด้วยเส้นทางที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น แสดงออกถึงอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ประกอบด้วย 3 ชุมชน คือ ชุมชนถนนคลองกระแซง ชุมชนตลาดริมน้ำ และ ชุมชนวัดเกาะ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี, 2563) ชุมชนคลองกระแซง เป็น 1 ใน 3 ชุมชนริมแม่น้ำเพชรบุรี ที่มีความน่าสนใจในการศึกษากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และ ชุมชนคลองกระแซง เต็มไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความน่าสนใจเหมาะแก่การมาเดินท่องเที่ยวชื่นชมเรื่องราวจากอดีตสู่ปัจจุบัน (คณะศิลปศาสตร์, 2564) จากการศึกษาข้างต้น พบว่าจังหวัดเพชรบุรีสามารถตอบสนองความต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบการโรยหาอดีต การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกคือ ช่วงอายุ และด้วยความต้องการด้านการท่องเที่ยวที่มีหลากหลายรูปแบบทางภาครัฐจึงได้มีการจัดการ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ 2560-2564 ได้เน้นการท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560) ทำให้ประเทศไทย ต่างหันมาให้ความสนใจการท่องเที่ยวคุณภาพ และให้ความสนใจเพื่อจัดการการท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ การท่องเที่ยวคุณภาพคือการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ดังนั้นกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่ทุกประเทศต่างให้ความสนใจ จากแนวโน้มที่มีการเปลี่ยนแปลงของลักษณะสังคมที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. 2564 และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น (ออนไลน์นิวทาม, 2563) เนื่องจากในช่วงหลังศตวรรษที่ 21 กลุ่มประชากรในช่วง เบบี้บูมเมอร์ หรือ เรียกว่า เจเนอเรชันเอกซ์ ได้ก้าวเข้าสู่กลุ่มประชากรผู้สูงอายุ ด้วยการพัฒนาของระบบสาธารณสุข รวมถึงการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้ประชากรมีอายุยืนมากขึ้น อีกทั้ง ยังเป็นช่วงที่ก้าวเข้าสู่วัยเกษียณอายุจากการทำงาน มีความพร้อมทั้งในด้านรายได้ สุขภาพ และมีเวลาในการท่องเที่ยว นับได้ว่าผู้สูงอายุ เป็นผู้มีกำลังซื้อสูง เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอย่างมาก (ตุลยราศรี ประเทพ, 2564b) จากการศึกษาการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 9.2 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 11.7 ในปี 2556 และ อาจเพิ่มสูงถึงร้อยละ 21.1 ในปี 2593 ความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้คือพลังในการใช้จ่ายเพื่อให้ได้ท่องเที่ยวตามที่ต้องการ โดยค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวนั้นจะทวีคูณเสมอเนื่องจากต้องมีผู้ที่ร่วมเดินทางไปด้วยทุกครั้ง (เทคซอททิม, 2562)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมีความน่าสนใจ อีกทั้งประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จึงเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่ต้องการการดูแล และ มองหาประสบการณ์ใหม่ ที่แตกต่างจากเดิม ดังนั้นรูปแบบการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาต่อยอดและพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ และ นำเสนอเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุต่อไป เพื่อให้เป็นอีกจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ที่มีความพร้อมสามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ อีกทั้งยังเป็นผลดีต่อชุมชน ทำให้คนในชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีในด้านโครงสร้างอาชีพ สร้างงานเป็นการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหน และ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประจำถิ่นของตน และสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ
3. เพื่อนำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายการท่องเที่ยวมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้ (ฉันทซ์ วรรณถนอม, 2552) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว คือ การดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการบริการทางการท่องเที่ยว เช่น การบริการด้านการนำเที่ยว การเดินทาง บริการทางด้านร้านอาหาร ที่พัก เป็นต้น อีกทั้ง (ศิริวรรณ สนั่นเอื้อ, 2560) ได้กล่าวต่อว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทาง ถ้าไม่มีการเดินทางก็จะไม่เกิดการท่องเที่ยวขึ้น แต่ ต้องเป็นการเดินทางชั่วคราวด้วยความสมัครใจ ด้วยความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมญาติ ชมกีฬา ศาสนา การติดต่อธุรกิจ เป็นต้น มีใช้เดินทางเพื่อค่าจ้าง หรือ ถูกบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับ (JohnK Walton, 2022) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว คือ การออกไปทำกิจกรรมที่ใช้เวลาอยู่ห่างไกลจากถิ่นที่อยู่อาศัย เพื่อไปแสวงหาความบันเทิง การออกไปพักผ่อน และความเพลิดเพลินกับการใช้บริการในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ (Hicham.Rajraji, 2022) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6A's โมเดล ดังนี้ 1) Attractions สถานที่ท่องเที่ยว สวยงาม น่าท่องเที่ยว 2) Amenities อำนวยความสะดวก การเดินทาง การเข้าถึง ทางลาด ป้ายบอกทาง เป็นต้น 3) Available Packages แพคเกจที่จัดจำหน่ายองค์ประกอบ ความน่าสนใจ รวมถึงบริการนำเที่ยว 4) Activities กิจกรรม ที่มีความน่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การเที่ยวชมเมืองดูสถาปัตยกรรมเก่าแก่ เป็นต้น 5) Ancillary Service กิจกรรม มีความน่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การเที่ยวชมเมืองดูสถาปัตยกรรมเก่าแก่ เป็นต้น และ 6) Accessibility การเข้าถึงได้ ทั้งทางกายภาพ และ ทางดิจิทัล ได้แก่ การบริการ ระบบขนส่ง และ เส้นทาง อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังที่ (ศิริวรรณ สนั่นเอื้อ, 2560) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ สร้างรายได้ให้กับทุกประเทศทั่วโลก มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการพัฒนา และ ช่วยการกระตุ้นเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดธุรกิจด้านการบริการต่างๆ ก่อเกิดรายได้ และการกระจายรายได้ สร้างอาชีพทั้งในเมือง และ ชนบท โดย (การท่องเที่ยวไทย, 2561) ได้กล่าวว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry) ประกอบด้วยธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ช่วยส่งผลให้เกิดการจ้างงานสร้างอาชีพหลากหลายแขนง

เศรษฐกิจหมุนเวียน

(ทีเอทีรีวิว, 2564) กล่าวว่า รูปแบบการท่องเที่ยว เป็นลักษณะความชอบในการท่องเที่ยวระดับบุคคล และการนำเอาความชอบเหล่านั้นมาจัดวางเป็นรูปแบบในการท่องเที่ยว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาโดย องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) และ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism)

จากคำนิยามการท่องเที่ยวข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยวได้ดังนี้ การท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่ออกเดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยด้วยความสมัครใจโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจลดอาการเมื่อยล้าจากการทำงาน เดินทางเพื่อศึกษาเรียนรู้ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ไม่ได้ติดต่อธุรกิจ หรืออื่น ๆ เป็นการชั่วคราว โดยที่ไม่ได้มีเจตนาในการย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัย หรือ เพื่อสร้างรายได้ โดยการท่องเที่ยวถือว่าเป็นกลไกสำคัญที่ในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจโลก

ในขณะที่รูปแบบการท่องเที่ยว คือ รูปแบบการเข้าร่วมทำกิจกรรมใดก็ตามที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเพื่อไปศึกษา วิถีชุมชน หรือ วิถีธรรมชาติ รวมไปถึงการออกเดินทางท่องเที่ยวในต่างแดน สิ่งสมประสงค์ในการใช้ชีวิต สามารถกล่าวได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เป็นการผสมผสานรูปแบบการท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ก่อเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้น รวมถึงการรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืนในรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

2. ทศแนวคิดท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (สทท.) ให้ความหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าเป็นการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ที่คำนึงถึงขีดจำกัดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี และ วิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อปกป้อง รักษา และ พัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้แก่คนรุ่นหลัง พร้อมปลูกจิตสำนึกให้แก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้ง นักท่องเที่ยว คนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันรูปแบบการท่องเที่ยวหลายแบบที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อาทิ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (Ecotourism) หรือแม้แต่นโยบายรัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมหรือกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว โดยทางองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) มีหลักการเบื้องต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้ 1) มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมไปถึง ความต้องการของชุมชน 2) มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่นและชุมชน 3) สร้างประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน 4) ส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และวิถีชีวิตในท้องถิ่น 5) เน้นการออกแบบที่มีความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น อย่างคุ้มค่า 6) เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนการพัฒนาในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ และ 7) เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานการตัดสินใจ และการติดตามตรวจสอบต่อไป (สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ.(สทท.), 2565)

จากคำนิยามข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ดังนี้ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว ร่วมกับการทำกิจกรรมร่วมกับธรรมชาติและชุมชน คำนึงถึงขีดจำกัดของธรรมชาติและชุมชน สามารถรองรับได้โดยไม่เกิดความเสียหาย เพื่อส่งต่อให้กับคนรุ่นหลังได้ดูแลและรักษาสืบต่อไป การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ก่อเกิดการกระจายรายได้ และ ผลประโยชน์ลงสู่ชุมชน เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยน วัฒนธรรม ระหว่างผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน เกิดการหวงแหนและอนุรักษ์ วัฒนธรรมประจำถิ่นของตน เกิดการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ก่อเกิดเป็นจุดขายในการดึงดูดการท่องเที่ยว นำไปสู่ความยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีลักษณะดังนี้ 1) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทที่อยู่ใน การดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ 2) มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่

ท้องถิ่น และชุมชน 3) สร้างประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว เกิดเรียนรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และ วิถีชีวิตในท้องถิ่น เพื่อเน้นการออกแบบที่มีความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น และ ใช้วัสดุในท้องถิ่น อย่างคุ้มค่า 4) ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และ ลดปริมาณของเสีย ที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และ 5) มีการสร้างเครือข่าย เพื่อเผยแพร่แนวคิด การศึกษาวิจัย รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ออกไปในหมู่ประชาชน ทั้งภายในประเทศ และ ระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง สรุปการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยังเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุลระหว่างความต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และการประเมินขีดความสามารถของทรัพยากร มีการปลูกฝังจิตสำนึก การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบให้แก่ นักท่องเที่ยว และคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน เกิดการหมุนเวียนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศช่วย กระตุ้นการท่องเที่ยว เกิดแนวความคิดใหม่ในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์

3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่า บนพื้นฐาน อัตลักษณ์ความเป็นวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และ ประวัติศาสตร์ ต่อยอดความคิด สร้างสรรค์ผ่านการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยที่ตัวนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่จากการลงมือทำ กิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นตัวตนของชุมชน ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ถือว่าเป็นก้าวแรกในการสร้างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริง สอดคล้อง กับ (UNWTO, 2020) ได้ให้คำนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเดินทางที่มุ่งเน้นสู่การมีส่วนร่วม การได้รับ ประสบการณ์ตรงในแบบของการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในศิลปะ และ วัฒนธรรม หรือ คุณลักษณะของสถานที่ที่มีความพิเศษ อีกทั้งการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีการเชื่อมโยงสื่อสารพูดคุยกับชุมชนในพื้นที่ เพื่อสร้างวัฒนธรรม และ วิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะในพื้นที่ กรมการท่องเที่ยว ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่า ด้วยกระแสของการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปตามการพัฒนาของโลก โดยมีหลักแนวคิดที่นักท่องเที่ยว ได้มีความอยากที่จะศึกษาเรียนรู้ และ เข้าใจถึงความแตกต่างของสังคม และ สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ส่งผลทำให้รูปแบบในการเดินทางท่องเที่ยว หรือ การตัดสินใจในการเลือกแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว และการทำ กิจกรรมที่มีความแตกต่างออกไป อีกทั้งยังเป็นการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวิถีชีวิตวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นให้เป็นกลไกไปสู่ความยั่งยืน โดยองค์การยูเนสโก ได้ให้หลักการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไว้ 6 ข้อดังนี้ (กรมการท่องเที่ยว, 2560) Interaction เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว และคนใน ชุมชน ร่วมกัน 2) Educational เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายในการให้ความรู้ และการเรียนรู้ 3) Emotional เป็นการให้ความสำคัญในด้านคุณค่าทางอารมณ์ และการได้รับประสบการณ์ 4) Social เป็นการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวพันระหว่างผู้คน และสังคม 5) Participative เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการลงมือทำ การได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ และ 6) Involve เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องการความร่วมมือกัน และการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมที่ทำ

จากคำนิยามข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ประสบการณ์โดยตรงแก่นักท่องเที่ยว นักเดินทาง ผู้มาเยี่ยมชม ในเรื่องความเป็นตัวตน วิถีชีวิตประจำท้องถิ่น การเรียนรู้วัฒนธรรมประจำถิ่น รวมไปถึงการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน เป็นการเปิดรับความคิด และ การเรียนรู้ใหม่ๆให้กับตัวผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว และคนในชุมชน

ประจำท้องถิ่น ผ่านการลงมือทำ และสัมผัสด้วยตัวเอง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยังเป็นการช่วยเพิ่มความมั่นใจในความเป็นตัวตนของชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน สามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ต่อไป กล่าวอีกนัยหนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เข้ามาเป็นส่วนสำคัญยิ่งช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นให้คงอยู่จากการใช้ต้นทุนจากสิ่งที่มีอยู่ยิ่งไปกว่านั้น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยังเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวแนวทางเลือกใหม่ที่ตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ไม่ได้มีแค่ความสนุกสนาน แต่ยังให้ความรู้ความเข้าใจ และการแลกเปลี่ยนในเชิงของวัฒนธรรมประจำถิ่น รวมถึงการที่ได้ลงมือทำ ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมประจำท้องถิ่น อีกทั้งยังเกิดการอนุรักษ์ เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน และสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตัวผู้ศึกษาวิจัยได้มองเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นมีส่วนคล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในด้านการเรียนรู้ชุมชน ท้องถิ่น และ ธรรมชาติ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้สามารถดำเนินต่อไปได้ และ นักท่องเที่ยวยังคงมีความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของเวลา ดังนั้นการทำความเข้าใจในความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงสินค้าทางการท่องเที่ยวเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะ กลุ่มนักท่องเที่ยววัยเกษียณอายุราชการ หรือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เนื่องจาก ในปี พ.ศ.2564 ประชากรโลกได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

4. แนวคิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ไพฑูรย์ พัทธอาภา (2559) ได้ให้ความหมายของ ผู้สูงอายุไว้ว่า หมายถึง ประชากรผู้ที่มีอายุ 60 ปีหรือเกิน 60 ปีขึ้นไป แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) สังคมสูงอายุ (Ageing Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรที่กำลังมีอายุสูงมากขึ้น สังเกตได้จากอัตราส่วนของประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น และยังมีหมายถึง สังคมที่เป็นสังคมสูงอายุอยู่แล้ว โดยเป็นสังคมที่มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด 2) สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete-Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และ 3) สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super-Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (ไพฑูรย์ พัทธอาภา, 2559) โดย ข้อมูล กล่าวว่าในปี พ.ศ.2563 ประชากรโลก ที่มีอายุตั้งแต่ 60-65 ปี เป็นต้นไปมีมากถึง 700 ล้านคน ทางกรมกิจการผู้สูงอายุ ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ.2564 (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2563a) สอดคล้องกับ ออนไลน์นิวทาม กล่าวว่า ในปี พ.ศ.2564 ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) โดยอัตราส่วน 1 ใน 5 ของประชากรไทย และ กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super Aged Society) ในอีกประมาณ 20 ปีข้างหน้า โครงสร้างประชากรไทยมีแนวโน้มที่จะมีประชากรผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ 30 ของประชากรไทยทั้งหมด (ออนไลน์นิวทาม, 2563) สอดคล้องกับ ยังแสบปี อธิบายว่าผู้สูงอายุ แต่ละคนจะมีรูปแบบความชื่นชอบในกิจกรรมการใช้เวลาว่างที่แตกต่างกัน หนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมาก การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวถือว่าเป็นการใช้เวลาว่าง และ เป็นการได้ออกไปพบเจอสิ่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ การได้สร้างสายสัมพันธ์ การสร้างความทรงจำที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว และ กับเพื่อนฝูง (ยังแสบปี, 2565) โดยตุลยราตรี ประเทพ กล่าวว่า สังคมผู้สูงอายุ เอจิงโซไซตี้ (Ageing Society) กับการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากในช่วงหลังศตวรรษที่ 21 กลุ่มประชากรในช่วง เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) หรือ เจน เอ็กซ์ (Gen X) ก้าวเข้าสู่กลุ่มประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น การพัฒนาระบบสาธารณสุข และการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้ประชากร

มีอายุยืนมากขึ้น กลุ่มประชากรในช่วง เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) หรือ เจน เอ็กซ์ (Gen X) ก้าวเข้าสู่วัยเกษียณอายุจากการทำงานควบคู่การพัฒนาด้านระบบเศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงการศึกษา ทำให้กลุ่มประชากรผู้สูงอายุ มีความพร้อมทั้งในด้านรายได้ และสุขภาพ รวมถึงมีเวลาในการท่องเที่ยวมากขึ้นว่าเป็นผู้ที่กำลังซื้อสูง ทำให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

จากคำนิยามข้างต้น สามารถสรุปความหมายของผู้สูงอายุ และ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ผู้สูงอายุ หมายถึงประชากรทั่วไปที่มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 60 หรือ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป จากการเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชากรสูงอายุ ส่งผลให้สังคมในปัจจุบันนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป ทั่วโลกได้ก้าวเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวส่งผลให้กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย พร้อมด้วยระบบสาธารณสุขที่ดีมีคุณภาพมากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนา ระบบสังคม เศรษฐกิจ และ การศึกษา ทำให้ประชากรมีอายุยืน และมีสุขภาพที่ดีมากขึ้น อีกทั้งยังมีเวลาที่จะเดินทางท่องเที่ยว ตลอดจนการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับครอบครัว และ กลุ่มเพื่อนฝูง เนื่องด้วยเป็นกลุ่มวัยที่เกษียณอายุจากการทำงานจึงค่อนข้างมีกำลังจ่ายที่สูง ส่งผลให้กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มตลาดใหญ่ที่มีความสำคัญสำหรับการเติบโตของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และ อนาคต

5. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดต้นแบบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ เป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ดังนี้ (อะเมซิงไทยแลนด์, 2562) กล่าวว่า เพชรบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นทะเลหรือภูเขา และมีทำเลที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศนิยมไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ในขณะที่เมืองเพชรบุรีเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 2,000 ปี เมืองเพชรบุรี มีชื่อเดิมว่า “เมืองพริบพรี” สอดคล้องกับชื่อวัดพริบพรี ที่เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งของจังหวัด ในอดีตสมัยสุโขทัย และ กรุงศรีอยุธยา เพชรบุรีเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญ เจ้าเมืองผู้ปกครองเพชรบุรีล้วนเป็นผู้ที่สืบเชื้อพระวงศ์ ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ จังหวัดเพชรบุรีได้เปลี่ยนเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดปรานเมืองเพชรบุรี ตั้งแต่ครั้งยังทรงผนวชอยู่ เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์จึงโปรดให้สร้างพระราชวัง วัด และ พระเจดีย์ใหญ่ขึ้นบนเขาเตี้ย ๆ ใกล้กับตัวเมือง และพระราชทานนามว่า “พระนครคีรี” ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดให้สร้างพระราชวังขึ้นอีกแห่งหนึ่งในตัวเมืองเพชรบุรี คือ “พระรามราชนิเวศน์” หรือที่เรียกกันว่า “วังบ้านปืน” และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้โปรดให้สร้างพระราชวัง “พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน” ขึ้นที่ชายหาดชะอำในเวลาต่อมา เพื่อใช้เป็นที่ประทับรักษาพระองค์ ด้วยทรงเชื่อว่าอากาศชายทะเลและน้ำทะเลอาจบรรเทาอาการเจ็บป่วยได้ จังหวัดเพชรบุรีจึงถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “เมืองสามวัง”

จังหวัดเพชรบุรีตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 6,225,138 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,890,711 ไร่ นับว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 36 ของประเทศไทย เป็นเมืองด่านสำคัญระหว่างภาคกลางและภาคใต้ มีชื่อเสียงในฐานะเป็นแหล่งผลิตน้ำตาล เนื่องจากมีต้นตาลหนาแน่น และ ยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญโดยลักษณะภูมิประเทศของเพชรบุรี แบ่งออกเป็น 3 เขต ได้แก่ 1) เขตภูเขา และ ที่ราบสูงทางด้านตะวันตก เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี 2) เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ เป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด รอบพื้นที่เป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด เพราะมี แม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่าน มีเขื่อนแก่งกระจาน และเขื่อนเพชรบุรี และ 3) สวดยงาม อีกทั้งยังเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดทั้งในด้านการประมง และ การ

ท่องเที่ยว (อะเมซิงไทยแลนด์, 2562) โดยทางตลาดโอท็อปเพชรบุรี กล่าวว่า จังหวัดเพชรบุรีเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้รับคัดเลือกสมัครเป็นตัวแทนของประเทศไทย ในการสมัครเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของ ยูเนสโก จังหวัดเพชรบุรีมีสิ่งที่น่าสนใจอีกมาก เช่น ของกินที่เป็นของโบราณ อาทิ ข้าวแช่เมืองเพชร ก๋วยเตี๋ยวน้ำแดง ลอดช่องน้ำตาลชั้น และ หม้อแกงเมืองเพชร เป็นต้น (ตลาดโอท็อปเพชรบุรี, 2564) อีกทั้ง ผู้จัดการออนไลน์ กล่าวว่า องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ จังหวัดเพชรบุรี ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ และ เอกชน จัดตั้ง “เพชรบุรี” เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร โดยทางภาครัฐบาลได้มองเห็นว่า การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับประชาชน ถือเป็น การขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐบาล ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ แสดงถึงความพร้อมที่ในการเปิดบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว (ผู้จัดการออนไลน์, 2564) สอดคล้องกับ ไทยโคท (2564) กล่าวว่า องค์การศึกษาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก ได้ประกาศให้เพชรบุรีเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร ประจำปี 2564 (City of Gastronomy) หรือ UNESCO Creative Cities Network – UCCN เป็น 1 ใน 49 เมืองจากทั่วโลก ที่ได้รับประกาศเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.คณะศิลปศาสตร์, 2564)

ชุมชนคลองกระแชง ริมแม่น้ำเพชรบุรี เป็น 1 ใน 3 ของชุมชนริมแม่น้ำเพชรบุรี ชุมชนคลองกระแชง เป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจในการศึกษากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากอีกทั้งชุมชนคลองกระแชง ยังเต็มไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความน่าสนใจเหมาะแก่การมาเดินท่องเที่ยวชื่นชมเรื่องราวจากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ (เพลินเมืองเพชร, 2561) ที่ได้กล่าวถึง เรื่องราวของสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนคลองกระแชงที่มีความน่าสนใจไว้มากมาย ยกตัวอย่าง เช่น บ้านมนัส จรรย์รงค์ : ราชาร่องสั้นของเมืองไทย ศาลาคามวาสี บ้านสะสมผลงาน มิตร ชัยบัญชา : ระลึกถึงพระเอกตลอดกาล และวัดพลับพลาชัย : ชมพิพิธภัณฑน์ใหญ่และปูนปั้นฝีมือช่าง เป็นต้น นอกจากนี้ ชุมชนคลองกระแชง ยังสามารถท่องเที่ยวโดยการล่องเรือไปตามแม่น้ำเพชรเพื่อชมความงาม และรับฟังเรื่องราวที่น่าประทับใจจากในอดีตจนถึงปัจจุบันได้อีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า จังหวัดเพชรบุรีมีความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไทย ได้นำเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้านอาหารมาเป็นจุดขาย ได้รับการรับรองจาก องค์การศึกษาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก ในการได้รับเลือกเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร ประจำปี 2564 (ผู้จัดการออนไลน์, 2564) และ ได้รับการพัฒนาในด้าน สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และ ระบบ เศรษฐกิจ เกิดการสร้าง และการกระจายรายได้ ลงสู่ชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในด้านวัฒนธรรม ได้ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสถานที่จัดงานประชุมของกลุ่มประเทศเครือข่ายสมาชิกเมืองสร้างสรรค์อีกด้วย และเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศทางธรรมชาติที่เป็นภูเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำ หรือแม่น้ำเพชรบุรี และ ทะเล อีกทั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ การเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก จึงมีความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะเดินทางไปท่องเที่ยวและพักผ่อน ดังที่ได้สรุปมาข้างต้น ผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่าจังหวัดเพชรบุรีมีความน่าสนใจที่จะศึกษา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ และ เพื่อนำเสนอเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เป็นเส้นทางท่องเที่ยวตัวอย่างสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุต่อไป

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี จึงนำไปสู่กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนด และแบ่งกรอบการวิจัยได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการศึกษา สภาพทั่วไปย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จากการลงพื้นที่ และ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาถึงรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สำหรับผู้สูงอายุชาวไทย ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี เพื่อนำมาสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยในงานวิจัยในครั้งนี้

1.2 ขั้นตอนการลงพื้นที่เพื่อการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และ กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย 60 ปีขึ้นไป โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก In-Depth Interview เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล มีเครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ Informal Interview เน้นการพูดคุยทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความผ่อนคลายไม่ตึงเครียด และ ตอบคำถามได้อย่างอิสระทำให้ผู้ศึกษาวิจัยสามารถได้คำตอบที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด

1.3 ขั้นตอนการสรุปผล นำผลการสัมภาษณ์ที่ได้มาถอดความสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบครึ่งวัน โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบเต็มวัน และ โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน รวม 3 เส้นทาง ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ ต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ลงไปศึกษาที่ย่านชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี โดยเลือกเฉพาะพื้นที่ ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

1.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาวิจัยแบ่งกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสนับสนุนส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ลงสู่ชุมชน รวมไปถึงการพัฒนาส่งเสริมทั้งทรัพยากรในพื้นที่ และ ทรัพยากรบุคคล ในพื้นที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ชุมชนคลองกระแชง จังหวัดเพชรบุรีมาโดยตลอด ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา

2. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ชุมชนคลองกระแชง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ผู้นำชุมชน ร้านค้า ที่พัก บริษัทนำเที่ยว และ คนในชุมชน

3. กลุ่มที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และ เคยมาเที่ยวที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ชุมชนคลองกระแชง จังหวัดเพชรบุรี

2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตำรางานวิจัย และ เอกสารงานวิชาการต่าง ๆ รวมไปถึงสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ แนวคิด และ ทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผู้สูงอายุ และ

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี ชุมชนคลองกระแซง ในการนี้ศึกษาจะเลือกใช้เฉพาะส่วนที่มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาในงานวิจัยของผู้ศึกษาวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเป็นชุมชนคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็น 1 ใน 3 ชุมชนที่เป็นย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี

โดยการศึกษาบริเวณย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีทั้ง 3 ชุมชน จากการศึกษาและทบทวนเอกสารเบื้องต้นพบว่าย่านชุมชนคลองกระแซง มีความน่าสนใจ มีกิจกรรมที่โดดเด่น ผู้วิจัยจึงได้วางแผน กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเป็นชุมชนคลองกระแซง ซึ่งเป็น 1 ใน 3 ชุมชนที่เป็นย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพทั่วไปย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ในประเด็นด้านความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย และนำไปสู่การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี บริเวณชุมชนคลองกระแซง จังหวัดเพชรบุรีสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุต่อไป

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 - เดือนมีนาคม พ.ศ. 2566

4. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีทั้งสิ้น 30 คน โดยพิจารณาจากความอึดตัวของข้อมูล และความเพียงพอของข้อมูล (ไพฑูริย์ พัชรอาภา, 2559) ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive sampling) ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สู่ชุมชน รวมไปถึงการพัฒนาส่งเสริมทั้งทรัพยากรในพื้นที่ และ ทรัพยากรบุคคล ในพื้นที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีมาโดยตลอด ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา จำนวน 8 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ผู้นำชุมชน ร้านค้า ที่พัก บริษัทนำเที่ยว และ คนในชุมชน เป็นต้น จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และ เคยมาเที่ยวที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 12 คน

รวมผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 30 คน ขนาดของผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ โดยพิจารณาจากความอึดตัวของข้อมูล และความเพียงพอของข้อมูล (ไพฑูริย์ พัชรอาภา, 2559)

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

สร้างแบบสัมภาษณ์โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questions) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล งานวิจัยนี้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data source triangulation) (วรรณิ แกมเกตุ, 2551) คือการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตกิริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูล และการสังเกตบรรยากาศโดยรอบควบคู่ไปกับการซักถามข้อมูล พร้อมทั้งการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบร่วมด้วย (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2562)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษาวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดมาเทียบความเหมือนความต่างของข้อมูลของแต่ละบุคคล เพื่อนำมาจัดทำเป็นกลุ่มข้อมูลตามลำดับในแต่ละหัวข้อ
2. นำข้อมูลสัมภาษณ์ที่จัดลำดับแล้วมาเปรียบเทียบกับลักษณะ และ ความเป็นไปได้ของพื้นที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี เพื่อหาข้อสรุปในการนำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ
3. นำข้อมูลที่ได้ออกความหาข้อสรุปที่ลงตัว และการนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์ และ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตความพร้อมของพื้นที่ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ถูกนำมาวิเคราะห์ประมวลผลโดยเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง เพื่อจัดทำกรนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรีจังหวัดเพชรบุรีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุต่อไป

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการศึกษาสภาพทั่วไปย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า บริเวณพื้นที่ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่โดยทั่วไปที่คงความเป็นอดีตที่สวยงาม มีศิลปะที่มีความเก่าแก่ อีกทั้งมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานจนได้รับการขนานนามว่าอยุธยาที่มีชีวิต มีบ้านเรือนริมสองฝั่งแม่น้ำเพชรเหมาะสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวชมวิถีแบบล่องเรือ และ แบบเดินเท้าตามตลาดและย่านชุมชน ผู้คนในชุมชนมีความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส ใจกว้าง และที่สำคัญคนในชุมชนมีการสืบสารวิถีชีวิตวัฒนธรรมกันมาแบบรุ่นสู่รุ่น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเห็นรูปแบบการใช้ชีวิตแบบเดิมเดิมของคนในสมัยก่อนในพื้นที่ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี อีกทั้งจังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ การเดินทางใช้เวลาไม่นาน ทำให้นักท่องเที่ยวสูงอายุไม่เหนื่อยกับการเดินทาง จึงทำให้จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า บริเวณพื้นที่ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี มีความเหมาะสมในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่ยังมีข้อจำกัด คือ ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทางลาดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้วีลแชร์ เก้าอี้ที่นั่งพัก บ้ายบอกทาง ร้านอาหารมีน้อย การเข้าถึง เช่น การเดินทาง ความพร้อมของเส้นทาง การให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว และ

ระบบสาธารณสุข เช่น จำนวนห้องน้ำที่มีให้บริการ ห้องน้ำแบบชักโครก ราวจับในห้องน้ำ ฯลฯ ในการเข้าเยี่ยมชม โบสถ์ และ ศาลา ขาดความพร้อมในด้านสุขอนามัย ห้องน้ำ และ ความสะอาดในบางจุด เช่น ในวัดที่มีหมา แมว เยอะ รวมไปถึงขาดที่นั่งพักสำหรับพักผ่อน จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 เป็นหน่วยงานภาครัฐ และ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีแห่งนี้มีความเหมาะสมที่จะรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ แต่ยังมีข้อจำกัด คือ ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทางลาดชันสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้วีลแชร์ เก้าอี้ที่นั่งพัก ป้ายบอกทาง ร้านอาหารมีน้อย การเข้าถึง เช่น การเดินทาง ความพร้อมของเส้นทาง การให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว และ ระบบสาธารณสุข เช่น จำนวนห้องน้ำที่มีให้บริการ ห้องน้ำแบบชักโครก ราวจับในห้องน้ำ ฯลฯ ในการเข้าเยี่ยมชม โบสถ์ และ ศาลา ขาดความพร้อมในด้านสุขอนามัย ห้องน้ำ และ ความสะอาดในบางจุด เช่น ในวัดที่มีหมา แมว เยอะ รวมไปถึงขาดที่นั่งพักสำหรับพักผ่อน แต่โดยรวม สถานที่แห่งนี้มีพร้อมทั้งสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม เรื่องราวประวัติความเป็นมาของชุมชนที่มีความน่าสนใจ กิจกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แต่ยังมีผู้ให้ข้อมูล คนที่ 2 และ คนที่ 8 ที่เห็นว่า ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีแห่งนี้ยังไม่เหมาะสม และไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ เนื่องจาก ยังขาดความยังขาดความพร้อมในด้านของสถานที่ใช้สอย และ เส้นทางสำหรับวีลแชร์ และความชัดเจนของกิจกรรม รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

หากอยากทำกิจกรรมที่ครบถ้วน เช่น ทำกิจกรรมตกปลา เชิดหนังใหญ่ ปั่นปูน เป็นต้น หรือ แบบค้างคืน มีกิจกรรมการตกบาตร เป็นต้น อาจต้องมีการติดต่อสิ่งจูงใจล่วงหน้า และมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมตามจำนวนของกิจกรรมที่สิ่งจูง

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 เป็นผู้นำชุมชน ร้านค้า ที่พัก บริษัทนำเที่ยว และ คนในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีแห่งนี้มีความเหมาะสมที่จะรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ แต่ยังมีข้อจำกัด คือ ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทางลาดชันสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้วีลแชร์ เก้าอี้ที่นั่งพัก ป้ายบอกทาง ร้านอาหารมีน้อย การเข้าถึง เช่น การเดินทาง ความพร้อมของเส้นทาง การให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว และ ระบบสาธารณสุข เช่น จำนวนห้องน้ำที่มีให้บริการ ห้องน้ำแบบชักโครก ราวจับในห้องน้ำ ฯลฯ ในการเข้าเยี่ยมชม โบสถ์ และ ศาลา ขาดความพร้อมในด้านสุขอนามัย ห้องน้ำ และ ความสะอาดในบางจุด เช่น ในวัดที่มีหมา แมว เยอะ รวมไปถึงขาดที่นั่งพักสำหรับพักผ่อน โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มาต้องเป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่สามารถเดินได้ อีกทั้ง ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ยังกล่าวว่าตัวชุมชนเองต้องมีการบริหารจัดการที่ดีกว่านี้ เช่น ด้านการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ทั้งแบบครอบครัว และ แบบกรุ๊ปทัวร์ แต่โดยภาพรวมของกิจกรรมมีความพร้อมที่จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมตกหนัง และ เชิดหนังใหญ่ ที่นอกจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะได้พูดคุยแล้ว การตกหนังยังเป็นการฝึกสมองด้านความจำ การฝึกกล้ามเนื้อแล้ว การเชิดหนังใหญ่ยังเป็นการออกกำลังกายอีกด้วย กิจกรรมฉายหนังมิตร ชัยบัญชา ร่วมพูดคุย ย้อนรอยย้อนอดีต เดินชมตลาดกินข้าวแช่ เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 เป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีแห่งนี้มีความเหมาะสมที่จะรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ แต่ยังมีข้อจำกัด คือ ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทางลาดชันสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้วีลแชร์ เก้าอี้ที่นั่งพัก ป้ายบอกทาง ร้านอาหารมีน้อย การเข้าถึง เช่น การเดินทาง ความพร้อมของเส้นทาง การให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว และ ระบบสาธารณสุข เช่น จำนวนห้องน้ำที่มีให้บริการ ห้องน้ำแบบชักโครก ราวจับในห้องน้ำ ฯลฯ อีกทั้งส่วนใหญ่ที่มา

จะมาในช่วงที่มีกิจกรรม เช่น งานเขาวัง งานการรถไฟ เป็นต้น วันธรรมดาเจียบมาก ดึงผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 กล่าวว่าอยากให้มีจัดกิจกรรมทุกเสาร์ อาทิตย์ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้จาก 1) ผ่านทางมา มีคน หรือ เพื่อน หรือ ครอบครัว แนะนำมา 2) รู้จักผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก, เว็พเพจ, รายการทีวี เป็นต้น โดยการเดินทางจะมาเป็นครอบครัว, กลุ่มเพื่อนสูงวัย และ เดินทางมากับกรุ๊ปทัวร์ และจะใช้เวลาในการท่องเที่ยวกับสถานที่แห่งนี้ไม่นานนัก ประมาณครึ่งวัน ถึง 1 วัน ขึ้นอยู่ที่ กิจกรรม และ จำนวนคน ส่วนในตัวกิจกรรมส่วนใหญ่ได้เข้าร่วม การเชิดหนัง การเดินชมความเป็นเมืองเก่า เดินเข้าตลาด เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบกับสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ และจะนำไปบอกต่อ แล้วถ้ามีโอกาสจะกลับมาท่องเที่ยวที่ชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีอีก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จากผลการศึกษาผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอเส้นทางท่องเที่ยวออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. เส้นทางท่องเที่ยวแบบครึ่งวัน พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ - เรียนรู้การตอกลายหนังใหญ่ - เรียนรู้การเชิดหนังใหญ่ - แวะเดินตลาดชมวิถีชุมชน - เดินทางกลับ
- เริ่มที่พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ เรียนรู้เรียงประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ และ เดินชมหนังใหญ่ในวัดพลับพลาชัย

หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย ถือเป็นหนึ่งในตำนานงานศิลป์คู่เมืองเพชรบุรี หนังใหญ่ เป็นตัวหนังขนาดใหญ่ ผู้เชิดแสดงอยู่หน้าจอได้รับการยกย่องว่าเป็นการแสดงชั้นสูง เพราะได้รวบรวมศิลปะเอาไว้มถึง 5 แขนงด้วยกัน คือ “หัตถศิลป์”-งานศิลปะออกแบบลวดลายและการแกะสลักตัวหนัง, “นาฏศิลป์”-ลีลาท่าทางที่ใช้ในการแสดงซึ่งคนเชิดหนังกับตัวหนังต้องมีการเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กัน “คีตศิลป์”-ดนตรีปี่พาทย์ที่ใช้ประกอบการแสดง, “วาทยศิลป์”-คำพากย์ คำกล่าวเจรจา मुखตลกต่าง ๆ และ “วรรณศิลป์”-เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดง คือ “รามเกียรติ์ การแสดงหนังใหญ่สูญหายไปพร้อมกับการล่มสลายของกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2412 สมัยรัชกาลที่ ๕ หลังหลวงพ่อกง เจ้าอาวาสวัดพลับพลาชัยมรณะภาพลง “หลวงพ่อกุฑ” ได้มาดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสต่อ นอกจากนี้หลวงพ่อกุฑยังได้ก่อตั้งคณะหนังใหญ่วัดพลับพลาชัยขึ้น โดยท่านได้กำหนดบทบาท มุกตลก และลงมือฝึกซ้อมลูกศิษย์ด้วยตนเอง จนคณะหนังใหญ่วัดพลับพลาชัยมีฝีมือซ้ำของจึงให้ออกแสดงต่อหน้าสาธารณะชน หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย เป็นหนึ่งในคณะหนังใหญ่ที่โด่งดังมากในยุคนั้น จนถูกคัดสรรให้ไปแสดงต่อหน้าพระพักตร์รัชกาลที่ ๕ ที่พระราชวังบ้านปืน ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจไม่รู้ลืมของชาวเพชรบุรีมาจนทุกวันนี้ (ปิ่น บุตรี,2565)

- เรียนรู้การตอกลายหนังใหญ่ (สำหรับนักท่องเที่ยวจะเป็นการตอกลายลงกระดาษแข็งสีดำแทน)

ชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ยังได้อนุรักษ์สืบสานงานศิลปะ การ “ตอกหนังใหญ่” ให้อยู่คู่ชุมชนแห่งนี้ พร้อมทั้งต่อยอดเป็นกิจกรรม “ตอกลาย สร้างศิลป์” ไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้สนใจ รวมถึงมีการสอนเชิดหนังใหญ่เบื้องต้นให้กับนักท่องเที่ยวผู้สนใจอีกด้วย

ตอกลาย สร้างศิลป์ เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมลงมือตอกลายตัวหนังใหญ่ด้วยตัวเอง โดยการใช้ค้อนและตุ้ตุดตอกลงไปบนกระดาษลวดลายตัวหนังใหญ่ที่นำมาประยุกต์เป็นของที่ระลึกที่ทำจากจากฝีมือของตัวนักท่องเที่ยวเอง (ปิ่น บุตรี,2565) โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย (ในส่วนนี้จะมีค่าใช้จ่าย ท่านละ 50 บาท)

- เรียนรู้การขีดหนังใหญ่ การขีดหนังใหญ่ ถือได้ว่าเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เป็นการยืดเส้นยืดสาย ดีต่อสุขภาพสามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย
- แวะเดินตลาดชมวิถีชุมชน รับประทานอาหารกลางวัน และซื้อข้าวแช่แม่อร์ กลับไปเป็นของฝาก
- กิจกรรมนี้สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คุณปัทมกร จรรย์รงค์ (พีไฟล์ค)
- โทรศัพท์ 06 2463 5464 *** (ราคาขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว) ***

2. เส้นทางการท่องเที่ยวแบบเต็มวัน พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ - เรียนรู้การตอกลายหนังใหญ่ - เรียนรู้การขีดหนังใหญ่ - แวะเดินตลาดรับประทานอาหารเช้ากลางวัน - พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ - เรียนรู้เรื่องของปูนปั้นเมืองเพชร - เดินชมวิถีชุมชน - เดินทางกลับ

- เริ่มที่พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ เรียนรู้เรียงประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ และ เดินชมหนังใหญ่ในวัดพลับพลาชัย

หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย ถือเป็นหนึ่งในตำนานงานศิลป์คู่เมืองเพชรบุรี หนังใหญ่ เป็นตัวหนังขนาดใหญ่ ผู้ขีดแสดงอยู่หน้าจอได้รับการยกย่องว่าเป็นการแสดงชั้นสูง เพราะได้รวบรวมศิลปะเอาไว้มากถึง 5 แขนงด้วยกัน คือ “หัตถศิลป์”-งานศิลปะออกแบบลวดลายและการแกะสลักตัวหนัง, “นาฏศิลป์”-ลีลาท่าทางที่ใช้ในการแสดงซึ่งคนขีดหนังกับตัวหนังต้องมีการเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กัน “คีตศิลป์”-ดนตรีปี่พาทย์ที่ใช้ประกอบการแสดง, “วาทยศิลป์”-คำพากย์ คำกล่าวเจรจา มุขตลกต่าง ๆ และ “วรรณศิลป์”-เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดง คือ “รามเกียรติ์ การแสดงหนังใหญ่สูญหายไปพร้อมกับการล่มสลายของกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2412 สมัยรัชกาลที่ ๕ หลังหลวงพ่อกง เจ้าอาวาสวัดพลับพลาชัยมรณะภาพลง “หลวงพ่อกง” ได้มาดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสต่อ นอกจากนี้หลวงพ่อกงยังได้ก่อตั้งคณะหนังใหญ่วัดพลับพลาชัยขึ้น โดยท่านได้กำหนดบทบาท มุขตลก และลงมือฝึกซ้อมลูกศิษย์ด้วยตนเอง จนคณะหนังใหญ่วัดพลับพลาชัยมีฝีมือช่ำชองจึงให้ออกแสดงต่อหน้าสาธารณะชน หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย เป็นหนึ่งในคณะหนังใหญ่ที่โด่งดังมากในยุคนั้น จนถูกคัดสรรให้ไปแสดงต่อหน้าพระพักตร์รัชกาลที่ ๕ ที่พระราชวังบ้านปืน ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจไม่รู้ลืมของชาวเพชรบุรีมาจนทุกวันนี้ (ปีน บุตรี,2565)

- เรียนรู้การตอกลายหนังใหญ่ (สำหรับนักท่องเที่ยวจะเป็นการตอกลายลงกระดาษแข็งสีดำแทน)

ชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ยังได้อนุรักษ์สืบสานงานศิลปะ การ “ตอกหนังใหญ่” ให้อยู่คู่ชุมชนแห่งนี้ พร้อมทั้งต่อยอดเป็นกิจกรรม “ตอกลาย สร้างศิลป์” ไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้สนใจ รวมถึงมีการสอนขีดหนังใหญ่เบื้องต้นให้กับนักท่องเที่ยวผู้สนใจอีกด้วย การตอกลาย สร้างศิลป์ เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมลงมือตอกลายตัวหนังใหญ่ด้วยตัวเอง โดยการใช้ค้อนและตุ้ตู่ตอกลงไปบนกระดาษลวดลายตัวหนังใหญ่ที่นำมาประยุกต์เป็นของที่ระลึกที่ทำจากจากฝีมือของตัวนักท่องเที่ยวเอง (ปีน บุตรี,2565) โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย (ในส่วนนี้จะมามีค่าใช้จ่าย ท่านละ 50 บาท)

- เรียนรู้การขีดหนังใหญ่ การขีดหนังใหญ่ ถือได้ว่าเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เป็นการยืดเส้นยืดสาย ดีต่อสุขภาพสามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย
- ไปเดินตลาดรับประทานอาหารเช้ากลางวันตามอัธยาศัย
- เรียนรู้เรื่องของปูนปั้นเมืองเพชร และ ลงมือปั้น โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย (ได้เป็นของที่ระลึกกลับไป)

ศิลปะปูนปั้น เป็นเทคนิคเฉพาะตัวของช่างไทยสมัยโบราณ ซึ่งมีทั้งการปั้นสดๆ หรือเรียกว่า ปั้นขึ้นรูปด้วยมือโดยตรง และการอัดปูนลงแม่พิมพ์เป็นรูปลาย แล้วตกแต่งผิวของปูนปั้น เพื่อความสวยงาม (เพ็ญลักษณ์ ภักดีเจริญ , 2558) สำหรับส่วนผสมของปูนเมืองเพชรนั้น จะใช้ปูนขาวแช่น้ำสามสี่วัน ผสมกับกระดาษฟางแช่น้ำยี้ให้ละเอียด กาวหนัง น้ำตาลทรายแดง นำไปตำในครกจนเหนียว แล้วจึงนำไปปั้นเป็นรูปร่างลวดลายต่างๆ ตามที่ได้เขียนแบบไว้ งานปั้นปูนเมืองเพชรมีชื่อเสียงมากในเรื่องการสอดแทรกวิถีชีวิตประจำวัน หรือการเมืองเข้าไปในชิ้นงาน ทำให้คนรู้จักกันทั่วไป อย่างไรก็ตามงานปูนปั้นเมืองเพชรก็มีทั้งผลงานสมัยอยุธยาและผลงานร่วมสมัยในปัจจุบัน (เที่ยวทั่วไทย ไปกับนายรอบรู้, 2566)

- เดินชมวิถีชุมชน เรียนรู้ และ ทำความรู้จักกับคนในพื้นที่แลกเปลี่ยนพูดคุย และซื้อหาของฝากกลับบ้าน
- กิจกรรมนี้สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คุณปัทมกร จรรย์รงค์ (ทีโพลด์)
- โทรศัพท์ 06 2463 5464 *** (ราคาขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว) ***

3. เส้นทางท่องเที่ยวแบบค้างคืน พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ - เรียนรู้การตอกลายหนังใหญ่ - เรียนรู้การขีดหนังใหญ่ - แวะเดินตลาดรับประทานอาหารกลางวัน - พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ - เรียนรู้เรื่องของปูนปั้นเมืองเพชร - เดินทางเข้าที่พัก พักผ่อนตามอัยาศัย - รับประทานอาหารเย็น

ตักบาตร - รับประทานอาหารเช้า - เดินเที่ยวชมกิจกรรมในชุมชน - เดินทางกลับ

- เริ่มที่พิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ เรียนรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑน์หนังใหญ่ และ เดินชมหนังใหญ่ในวัดพลับพลายชัย

หนังใหญ่วัดพลับพลายชัย ถือเป็นหนึ่งในด้านงานศิลป์คู่มือเมืองเพชรบุรี หนังใหญ่ เป็นตัวหนังขนาดใหญ่ ผู้ขีดแสดงอยู่หน้าจอได้รับการยกย่องว่าเป็นการแสดงชั้นสูง เพราะได้รวบรวมศิลปะเอาไว้อีก 5 แขนงด้วยกัน คือ “หัตถศิลป์”-งานศิลปะออกแบบลวดลายและการแกะสลักตัวหนัง, “นาฏศิลป์”-ลีลาท่าทางที่ใช้ในการแสดงซึ่งคนขีดหนังกับตัวหนังต้องมีการเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กัน “คีตศิลป์”-ดนตรีปี่พาทย์ที่ใช้ประกอบการแสดง, “วาทยศิลป์”-คำพากย์ คำกล่าวเจรจา มุขตลกต่าง ๆ และ “วรรณศิลป์”-เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดง คือ “รามเกียรติ์ การแสดงหนังใหญ่สูญหายไปพร้อมกับการล่มสลายของกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2412 สมัยรัชกาลที่ ๕ หลังหลวงพ่อกง เจ้าอาวาสวัดพลับพลายชัยมรณะภาพลง “หลวงพ่อกุฑ” ได้มาดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสต่อ นอกจากนี้หลวงพ่อกุฑยังได้ก่อตั้งคณะหนังใหญ่วัดพลับพลายชัยขึ้น โดยท่านได้กำหนดบทบาท มุกตลก และลงมือฝึกซ้อมลูกศิษย์ด้วยตนเอง จนคณะหนังใหญ่วัดพลับพลายชัยมีฝีมือชำรองจึงให้ออกแสดงต่อหน้าสาธารณะชน หนังใหญ่วัดพลับพลายชัย เป็นหนึ่งในคณะหนังใหญ่ที่โด่งดังมากในยุคนั้น จนถูกคัดสรรให้ไปแสดงต่อหน้าพระพักตร์รัชกาลที่ ๕ ที่พระราชวังบ้านปืน ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจไม่รู้ลืมของชาวเพชรบุรีมาจนทุกวันนี้ (ปิ่น บุตรี, 2565)

- เรียนรู้การตอกลายหนังใหญ่ (สำหรับนักท่องเที่ยวจะเป็นการตอกลายลงกระดาษแข็งสีดำแทน)

ชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี ยังได้อนุรักษ์สืบสานงานศิลปะ การ “ตอกหนังใหญ่” ให้อยู่คู่ชุมชนแห่งนี้ พร้อมทั้งต่อยอดเป็นกิจกรรม “ตอกลาย สร้างศิลป์” ไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้สนใจ รวมถึงมีการสอนขีดหนังใหญ่เบื้องต้นให้กับนักท่องเที่ยวผู้สนใจอีกด้วย การตอกลาย สร้างศิลป์ เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมลงมือตอกลายตัวหนังใหญ่ด้วยตัวเอง โดยการใช้ค้อนและตุ้ตู่ตอกลงไปบนกระดาษลวดลายตัว

หนังสือที่นำมาประยุกต์เป็นของที่ระลึกที่ทำจากจากฝีมือของตัวนักท่องเที่ยวเอง (ปีน บุตรี, 2565) โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย (ในส่วนนี้จะมียืมค่าใช้จ่าย ท่านละ 50 บาท)

- เรียนรู้การขีดหนังสือ การขีดหนังสือ ถือได้ว่าเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เป็นการยืดเส้นยืดสาย ดีต่อสุขภาพสามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย
- ไปเดินตลาดรับประทานอาหารกลางวันตามอัธยาศัย
- เรียนรู้เรื่องของปูนปั้นเมืองเพชร และ ลงมือปั้น โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย (ได้เป็นของที่ระลึกกลับไป)

ศิลปะปูนปั้น เป็นเทคนิคเฉพาะตัวของช่างไทยสมัยโบราณ ซึ่งมีทั้งการปั้นสดๆ หรือเรียกว่า ปั้นขึ้นรูปด้วยมือโดยตรง และการอัดปูนลงแม่พิมพ์เป็นรูปลาย แล้วตกแต่งผิวของปูนปั้น เพื่อความสวยงาม (เพ็ญลักษณ์ ภักดีเจริญ , 2558) สำหรับส่วนผสมของปูนเมืองเพชรนั้น จะใช้ปูนขาวแช่น้ำสามสัปดาห์ ผสมกับกระดาษฟางแช่น้ำยี่ให้ละเอียด กาวหนึ่ น้ำตาลทรายแดง นำไปตำในครกจนเหนียว แล้วจึงนำไปปั้นเป็นรูปร่างลวดลายต่างๆ ตามที่ได้เขียนแบบไว้ งานปั้นปูนเมืองเพชรมีชื่อเสียงมากในเรื่องการสอดแทรกวิถีชีวิตประจำวัน หรือการเมืองเข้าไปในชิ้นงาน ทำให้คนรู้จักกันทั่วไป อย่างไรก็ตามงานปูนปั้นเมืองเพชรก็มีทั้งผลงานสมัยอยุธยาและผลงานร่วมสมัยในปัจจุบัน (เที่ยวทั่วไทย ไปกับนายรอบรู้, 2566)

- เดินทางเข้าที่พักที่พักเก็บของ อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้า และพักผ่อนตามอัธยาศัย
- รับประทานอาหารเย็น (รูปแบบอาหารเย็นเป็นไปตามข้อตกลงของโปรแกรมที่ได้มีการตกลงกันไว้)
- พักผ่อนตามอัธยาศัย

-
- ตื่นเข้ามาตักบาตร (รูปแบบการตักบาตรเป็นไปตามข้อตกลงของโปรแกรมที่ได้มีการตกลงกันไว้)
  - รับประทานอาหารเช้า (รูปแบบอาหารเช้าเป็นไปตามข้อตกลงของโปรแกรมที่ได้มีการตกลงกันไว้)
  - กิจกรรมนี้สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คุณปภักร จรรย์รงค์ (พีโพลด์)
  - โทรศัพท์ 06 2463 5464 *** (ราคาขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว) ***

- เดินทางชมกิจกรรมในชุมชน เช่น ไปชมสมบัตร์แม่น้ำเพชร เยี่ยมชมบ้าน มิตร ชัยบัญชา และศาลาคามวาสี รวมไปถึงได้ทำกิจกรรมตัดพวงมโหตรกับกลุ่มลูกว่าเพชรบุรี ก่อนกลับเพื่อเป็นที่ระลึก

พวงมโหตรแบบพื้นแบบที่ห้อยระย้าตามงานบวชงานบุญ มีให้เห็นตามวัดในชนบท ทำด้วยกระดาษหลากสีติดอยู่กับธงราวที่ดอกเป็นลายนักษัตร ปัจจุบันหาได้ยาก ยาวชนกลุ่มลูกว่า เป็นลูกหลานคนเมืองเพชรบุรี มีความต้องการที่จะสืบสานงานสกุลช่างเมืองเพชรให้ยั่งยืน ผ่านขบวนการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนอย่างดียิ่งจากผู้ใหญ่ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมสาธิตดอกลายกระดาษ และตัดพวงมโหตร ทุกวันเสาร์ เวลา 8.00 – 16.00 น. ที่ศาลาเชิงเขา เขาวังเคเบิลคาร์ รางรถไฟฟ้าขึ้นเขาวัง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

กิจกรรมนี้สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ อ. จำลอง โทรศัพท์ 06 2463 5464

ที่ชุมชนคลองกระแงพบว่ามิกิจกรรมที่น่าสนใจ และ เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีกิจกรรมดังนี้

1. เรียนรู้การดอกลายหนังสือ (สำหรับนักท่องเที่ยวจะเป็นการดอกลายลงกระดาษแข็งสีดำแทน) โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย

2. เรียนรู้การขีดหนังใหญ่ การขีดหนังใหญ่ ถือได้ว่าเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เป็นการยืดเส้นยืดสาย ดีต่อสุขภาพ ทำได้ทุกเพศทุกวัย
3. เรียนรู้ส่วนผสมของปูนปั้นเมืองเพชร และ ลงมือปั้น โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย รวมถึงยังได้เป็นของที่ระลึกกลับไปอีกด้วย
4. ได้ทำกิจกรรมตัดพวงมโหตร โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ สามารถทำได้ทุกเพศทุกวัย อีกทั้งยังได้ใช้ความคิดในการตัดรวดลายใหม่ๆออกมา รวมถึงยังได้เป็นของที่ระลึกกลับไปอีกด้วย
5. และกิจกรรมอื่นที่เข้าร่วมทำกับทางชุมชน เช่น ตักบาตร เดินชมวิถีชุมชน และการร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน เป็นต้น

สรุปและนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ย่านชุมชนเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการการเอาใจใส่และต้องการเวลาเป็นพิเศษ ในด้านการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การดูแลที่ทั่วถึง การเข้าถึงได้ง่าย และ มีความสะอาด รวมถึงมีความพร้อมของระบบสาธารณสุขในทุกๆด้าน เพื่อให้พร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ลักษณะกิจกรรม ต้องเป็นกิจกรรมที่มีความผ่อนคลาย ไม่หักโหม เป็นกิจกรรมสบายๆที่มีการสอดแทรกการพูดคุยสอดแทรกเรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์ความเป็นมาเพื่อเพิ่มความสนุกสนาน เป็นการย้อนให้ชวนนึกถึงอดีตอีกด้วย เช่น เรียนรู้การตอกลายหนังใหญ่ โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ ,เรียนรู้การขีดหนังใหญ่ การขีดหนังใหญ่ เป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เป็นการยืดเส้นยืดสาย ดีต่อสุขภาพ, เรียนรู้ส่วนผสมของปูนปั้นเมืองเพชร และ ลงมือปั้น โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ, กิจกรรมตัดพวงมโหตร โดยกิจกรรมนี้เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกกล้ามเนื้อที่ข้อมือ และ การเดินชมตลาด เป็นต้น

งานวิจัยนี้ได้ศึกษารูปแบบลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ได้เคยมาท่องเที่ยวที่ชุมชนคลองกระแชงพบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ยังสามารถเดินและช่วยเหลือตัวเองได้ในระดับหนึ่ง สามารถเดิน ขึ้นและลงบันไดได้ อีกทั้งยังชอบการท่องเที่ยวไม่ห่างไกลกรุงเทพฯมาก ชอบการเข้าวัดไหว้พระ ทำบุญ และตัวชุมชนเพชรบุรีก็ยังมีประวัติศาสตร์ความสำคัญ ซึ่งตรงกับลักษณะของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ชอบการท่องเที่ยวแบบโยกย้ายอดีต และด้วยการท่องเที่ยวที่มีความเนิบช้า ท่องเที่ยวอย่างไม่เร่งรีบ จึงทำให้ชุมชนคลองกระแชง จังหวัดเพชรบุรีแห่งนี้มีความเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงได้ขอแนะนำชุมชนคลองกระแชง จังหวัดเพชรบุรีแห่งนี้ให้เป็นอีกหนึ่งในเส้นทางเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นการเปิดเส้นทาง และ กิจกรรมสร้างสรรค์ใหม่ๆให้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และ รวมถึงนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย นอกจากนี้กิจกรรมที่มีความหลากหลายและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ การตอกลาย และ การชมการขีดหนังใหญ่ ของพิพิธภัณฑ์หนังใหญ่ การปั้นปูนของเพชรบุรีที่มีความเป็นธรรมชาติ และมีความคงทน โดยส่วนประกอบหนึ่งในนั้นคือน้ำตาลโตนดของขึ้นชื่อประจำจังหวัดเพชรบุรี มีการทำพวงมโหตรเพื่อความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน ความสวยงาม และด้านความคิดสร้างสรรค์ และ ยังมีกิจกรรมการเดินทาง ในบริเวณชุมชน เดินไปชมฐานสมบัติแม่น้ำเพชร อาจารย์เจี๊ยบ เดินขึ้นไปชมของโบราณบนศาลาคามวาสี และ ร่วมพูดคุยสนุกสนานย้อนเรื่องราวของ มิตร ชัยบัญชา พระเอกตลอดกาล กับคุณสนั่น พยับพลุกษ์ เป็นต้น

อีกทั้งกิจกรรมเหล่านี้ ยังเป็นการฝึกสมอง เคลื่อนไหวร่างกาย และสามารถผ่อนคลายความตึงเครียดได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการที่ได้มานั่งพูดคุย เข้าทำกิจกรรมร่วมกันยังเป็นการป้องกันโรคอัลไซเมอร์ในผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี โดยกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นนั้นทางชุมชนเองยังกล่าวเสริมว่ามันก็เป็นในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ด้วยเช่นกัน ตรงตามที่ (จุไรรัตน์ ฉิมพาล, 2563)กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness TOURISM) หมายถึง การออกเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมความสวยงามตามสถานที่ต่างๆ ตามแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด และ ความเมื่อยล้าจากการทำงาน หรือการหลีกเลี่ยงความจำเจจากวิถีประจำวัน และ 2) เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตประจำท้องถิ่นของท้องถิ่นนั้นๆ โดยลักษณะในการท่องเที่ยวจะเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และ เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงแบ่งเวลา来做กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย นวด ประคบ อบสมุนไพร รวมไปถึงการตรวจร่างกาย หรือการเข้ารับการรักษา ณ สถานพยาบาล เป็นต้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ริชาร์ด ได้ศึกษาเรื่อง โอกาสการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ขนาดเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการท่องเที่ยว และ วิเคราะห์บทบาทที่เป็นไปได้ของสถานที่ขนาดเล็กในการพัฒนาเนื่องจากในอดีตส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์เรื่องการท่องเที่ยวในลักษณะของเขตของเมืองใหญ่ทำให้เป็นสิ่งที่ถูกตั้งคำถามสถานที่เล็กๆ ในบางภูมิภาคสามารถพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบเมืองใหญ่ได้หรือไม่ โดยใช้แนวคิดของโมเดล 'onesize-fits-all' อาจไม่เหมาะสมสำหรับ สถานที่ขนาดเล็ก จึงควรมองว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นแนวทางคิด เพื่อเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ให้สูงสุด โดยผลการวิจัยพบว่า แนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบของตนเองโดยอิงตัวอย่างจากภายนอก และ คำนิยามถึงทรัพยากร รวมถึงขีดความสามารถ ในการรองรับเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับ ขนาดและความสามารถของพื้นที่และบริบท (Richards, 2019)

ข้อเสนอแนะ

นักวิชาการมีข้อเสนอแนะดังนี้ ยังขาดความพร้อมในด้านของสถานที่ใช้สอย และ เส้นทางสำหรับวีลแชร์และความชัดเจนของกิจกรรม สุขอนามัยยังไม่เพียงพอ รวมไปถึงความปลอดภัยบนท้องถนน

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนมีข้อเสนอแนะดังนี้ อยากให้มีการพัฒนา คน และความพร้อมทางด้านพื้นที่ เช่น ทางลาดชัน และทางสำหรับรถวีลแชร์ และ ระบบสาธารณสุข เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะดังนี้ โดยรวมกิจกรรมของชุมชนคลองกระแชงก็ดีอยู่ แต่อยากให้มีการจัดกิจกรรมทุกๆ เสาร์ อาทิตย์เลยไม่ใช่แค่ช่วงงานเทศกาล และอยากให้มีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวให้มากกว่านี้

ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ โดยรวมแล้วกิจกรรมของชุมชนคลองกระแชงมีความน่าสนใจ แต่ยังขาดความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางลาดชัน ทางสำหรับรถวีลแชร์ และ ระบบสาธารณสุข

จากการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอการขยายความหมายคำว่า CREATIVE เพื่อเป็น Model การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ดังนี้

C Clean

= ความสะอาด เช่น ห้องน้ำ ทางเดิน สถานที่ท่องเที่ยว มีความสะอาดและ ปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสบายใจในการ เดินทางท่องเที่ยว

R Responsibility	= มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ทำให้ชุมชนเดือดร้อน เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของชุมชน
E Employment	= สร้างอาชีพเกิดรายได้หมุนเวียนเข้าสู่ชุมชน ชุมชนสามารถเลี้ยงตัวเองได้อย่างยั่งยืน เช่น เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้กลับสู่ชุมชน
A Amenities	= สิ่งอำนวยความสะดวก มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกเพศทุกวัย เช่น มี แก้อีที่นั้ง มีช่องทางสำหรับวีลแชร์ มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีจุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น
T Transport	= มีการขนส่งที่เข้าถึงได้ง่าย การเดินทางสะดวก เช่น มีรถราง หรือรถพื้นที่ให้บริการในการเดินทาง
I Idea	= คิดริเริ่ม กิจกรรมใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซากจำเจ ไม่น่าเบื่อ เช่น มีกิจกรรมใหม่ๆ ออกมาสับเปลี่ยนหมุนเวียนอยู่ตลอด เป็นต้น
V Value	= คุณค่าของชุมชน เช่น มีการเรียนรู้ และส่งต่อให้แก่ลูกหลานในชุมชน รวมทั้งมีการบอกเล่าเรื่องราวที่ทรงคุณค่าแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วม
E Entertain	= ความสนุกสนาน และความน่าสนใจ เกิดความประทับใจ สามารถดึงดูดใจให้เกิดการเที่ยวซ้ำ เช่น เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Hicham.Rajraji. (2022). What is the importance of 6 A's in tourism? Retrieved 25 เมษายน from <https://www.linkedin.com/pulse/what-importance-6-tourism-hicham-rajraji>
- JohnK Walton. (2022). Tourism. Retrieved 30 มิถุนายน 2565 from <https://www.britannica.com/place/Hilo>
- Nancy.Duxbury, Bakas, F. E., Castro, T. V. d., & Silva, S. (2020). Creative Tourism Development Models towards Sustainable and Regenerative Tourism Sustainability]. MDPI.
- Thailand, G. (2560). 9 หมู่บ้านเชิงสร้างสรรค์ ที่เที่ยวได้ เที่ยวดี เที่ยวได้ทั้งปี. Retrieved 12 มกราคม from <https://www.gqthailand.com/culture/article/9-creative-villages>
- กรมการท่องเที่ยว. (2560). นิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ไตรมาส 4/2562. บริษัท เอ็กเซลเลนซ์ บิซิเนส แมแนจเม้นท์ จำกัด.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). เทรนด์เที่ยวสูงวัยมาแรง เซ็กส์ 5 ที่เที่ยวเอาใจวัย เกษียณ. Retrieved 5 มกราคม 2565 from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/897706>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). เสน่ห์เพชรบุรี วิจัยยกระดับสู่ 'ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์'. Retrieved 30 มิถุนายน from <https://www.bangkokbiznews.com/tech/907911>
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). นิยามความหมายของการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์. บริษัท เอ็กเซลเลนซ์ บิซิเนส แมแนจเม้นท์ จำกัด.
- การท่องเที่ยวไทย. (2561). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. Retrieved 24 พฤษภาคม 2565 from http://www.praveetelearning.com/elearning_content.php?subject_id=2&chapter_id=3
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2564 - 2565). กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- จีเอสซีเอ็ม. (2563). ไลฟ์สไตล์การท่องเที่ยวก่อนเกิดวิกฤต และการท่องเที่ยวยุคโควิด-19 แบบ New normal. Retrieved 30 มิถุนายน from <http://gscm.nida.ac.th/th/previews.php?id=352>
- จุไรรัตน์ ฉิมพาล. (2563). คุณภาพการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติ. บทความวิชาการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- ฉันทิช วรรณถนอม. (2552). ความหมายและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. Retrieved 12 พฤษภาคม from <http://mayyatour.myreadyweb.com/webboard/topic-460451.html>
- ตลาดโอท็อปเพชรบุรี. (2564). เที่ยวเมืองเก่าเล่าเรื่องเมืองเพชร Retrieved 18 กรกฎาคม from <https://shorturl.asia/GWPaS>
- ตุลยราศรี ประเทพ. (2564). ศตวรรษที่ 21กับการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในประเทศไทย. Retrieved 5 มกราคม from <https://shorturl.asia/XHmUF>
- ทีเอทีรีวิว. (2564). การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเรื่องใกล้ตัวกว่าที่คิด. Retrieved 21 กรกฎาคม from <https://www.tatreviewmagazine.com/article/community-based-tourism/>

- เทคซอททิม. (2562). นักท่องเที่ยวคนพิการ ความท้าทายใหม่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย. Retrieved 10 สิงหาคม from <https://techsauce.co/saucy-thoughts/disabled-society-aging-society-travel>
- เที่ยวทั่วไทย ไปกับนายรอบรู้. (2566). สารเพื่อนักเดินทาง เพื่อการท่องเที่ยว อย่างเข้าใจและรอบรู้ Retrieved 9 พฤษภาคม from <https://shorturl.asia/lwy8Z>
- บารมีกรุ๊ป. (2563). ทำไม่ต้องเที่ยวแบบ CREATIVE TOURISM THAILAND. Retrieved 25 ธันวาคม from <https://shorturl.asia/ILq4m>
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนนท์, & ประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ มหาวิทยาลัยทักษิณ]. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปิ่น บุตรี. (2565) ตื่นตา“หนังใหญ่วัดพลับพลาชัย”อันซีนเมืองเพชร ร่วม“ตอกลาย สร้างศิลป์”ตามรอยหลวงพ่อกุฏิ Retrieved 9 พฤษภาคม from <https://mgronline.com/travel/detail/9650000044474>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2564). “เพชรบุรี” เดินหน้าสู่เมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของยูเนสโก. Retrieved 18 พฤษภาคม 2565 from <https://mgronline.com/travel/detail/9640000122988>
- เพื่อสัญลักษณ์ รักดีเจริญ. (2558). ปูนปั้น เมืองเพชร Retrieved 9 พฤษภาคม from <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/672236>
- เพลินเมืองเพชร. (2561). <https://shorturl.asia/0AovP>
- ไพฑูรย์ พัชรอาภา. (2559). สถานการณ์ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุกับครอบครัว ชุมชน สังคม. กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ. https://www.dop.go.th/download/formdownload/download_th_20162203134717_1.pdf
- มติชน. (2563). ท่องเที่ยวในโลกใหม่ – เมื่อ New Abnormal อาจกลายเป็น New Normal. Retrieved 12 พฤษภาคม 2565 from https://www.matichon.co.th/politics/news_2234250
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.คณะศิลปศาสตร์. (2564). "ชุมชนคลองกระแชง" ริมแม่น้ำเพชรบุรี. <https://rmutp.ac.th/u2t/khlongkrachaeng/>
- ยังแฮปปี้. (2565). ลักษณะสังคมที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ. Retrieved 5 มิถุนายน 2565 from <https://younghappy.com/>
- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ.(สทท.). (2565). การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. Retrieved 3 พฤษภาคม 2565 from <https://www.adt.or.th/page/sustainable-tourism/en>
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2562). การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า. Retrieved 20 สิงหาคม from <https://shorturl.asia/bhl2r>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี. (2563). ชุมชนย่านเมืองเก่าริมแม่น้ำเพชรบุรี. Retrieved 2 เมษายน from https://www.m-culture.go.th/phetchaburi/ewt_news.php?nid=987&filename=index
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า.Retrieved 2 พฤษภาคม 2566 from <https://www.facebook.com/photo/?fbid=1982940198638611&set=a.1982940185305279>
- ออนไลน์นิวทาม. (2563). ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในปี 2564. Retrieved 7 มกราคม 2565 from <https://shorturl.asia/baqUj>
- อะเมซิ่งไทยแลนด์. (2562). เพชรบุรี. <https://shorturl.asia/nEp1N>